



مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد



۲۰۲۵ / ۱۰ / ۱۶

یونس نگاه

بدزبانی و دشنام

بیشتر دیدم دوستان از هتاکي و دشنام در رسانه‌های اجتماعی صحبت کرده‌اند. شکایت‌ها و نظرات چند تا از دوستان را خواندم. چند نکته به ذهن من هم رسید:

۱) (دشنام و هتاکي تازه نیست. دسترسی ما به رسانه‌های اجتماعی و تماس فوق‌العاده و پیچیده ما تازه است. مردم در مکتب، سرک، مجالس خصوصی، کوچه، فابریکه و نشست‌های سیاسی پیش از این هم از خنجر زبان استفاده می‌کرده‌اند. متأسفانه این یکی از عادات زشت انسان است. در رسانه‌های اجتماعی به دلیل فاصله فیزیکی دشنام کم‌هزینه‌تر است و در خیلی از موارد دشنام‌دهنده و فردی که دشنام می‌بیند همدیگر را هرگز نمی‌بینند.

۲) (آدم بیشتر از «خودی‌ها» دشنام می‌شنود. پشتون‌ها به فعالان مخالف داخل قوم خود بیشتر دشنام می‌دهند و آنان را اذیت می‌کنند. تاجیک‌ها و هزاره‌ها هم همین‌طورند. شاید دلیل‌اش این باشد که یک نوع حس تعلق جمعی روستایی و قبیله‌ای بین اعضای یک قوم یا گویندگان یک زبان وجود دارد و گاهی این تعلق به حد حس مالکیت تشدید می‌شود. فارسی‌زبانان به سیاست‌مداران و فعالان مدنی قوم و هم‌زبان خود احساس مالکیت‌گونه و تعلق عمیق دارند، و اگر ببینند یکی از «حدود» مورد نظر تعلق قومی و زبانی و فرهنگی گام فراتر می‌گذارد، او را ناخلف و خاین خوانده و دشنام‌های رکیک می‌دهند. می‌گویند فلانی‌ها خود را ما نیستند، ولی تو چرا و در ادامه‌اش فلان و فلان می‌کنند.

از این‌رو اتهام قوم هتاک یا این تصور که بین فلان قوم دشنام‌دهی بیشتر است، نابه‌جاست. کسانی که این تصور را دارند، به احتمال زیاد بیرون از حلقه قومی و فرهنگی خود چندان فعال نیستند.

۳) (دشنام را زیاد کلان نکنیم. آن را بیماری نخوانیم. خشونت در جامعه ما و در سراسر جهان رایج است. خشونت را دولت‌ها می‌کوشند انحصار کنند، شرکت‌ها و قدرت‌مندان و احزاب دوست دارند خشونت را از دست مردم بگیرند، ولی خود دولت‌ها و نهادها و شرکت‌ها از خشونت بسیار گسترده استفاده می‌کنند. در جهانی که کمپاین قتل عام غزه پیش چشم همه اتفاق افتد، اگر این و فجایع‌اش را شاهد باشیم، زندان‌ها در تمام دنیا پر از آدم‌های مجرم و بسیار انسان‌های بی‌گناه باشند، و به نام دین و فرهنگ و ملت و قوم انواع خشونت هر روز آشکارا و با افتخار اعمال شود، چطور انتظار داشته باشیم که مردم در روابط خود خشن نباشند؟

فرزندان ما از کودکی با بازی‌های کمپیوتری کشتار و بم‌گذاری و شکنجه کلان می‌شوند، ولی اگر با صدای بلند حرف بزنند تعجب می‌کنیم. هر روز در رسانه‌ها گزارش بم‌گذاری، اعدام، شکنجه و زورگویی نشر می‌شود و قصه همه زورمندان کشتن و بستن و دزدیدن است، اما از مردم عادی انتظار داریم که هیچ خشمگین نشوند و به‌روی همدیگر چنگ نزنند، و اگر این کار را کنند بی‌فرهنگ و مریض‌شان می‌خوانیم.

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دليکنې د ليکنيزې بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خبر و لولي

در جهانی که بر ستون خشونت و زورگویی استوار باشد و هرکه بیش از همه دیگران را سرکوب می‌تواند محترم‌ترین شمرده شود، تلاش برای اصلاح خشونت کلامی به نتیجه نمی‌رسد. تا وقتی بی‌عدالتی، خشونت رسمی و تبعیض در جهان حاکم است، زبان انسان‌ها تلخ و زنده خواهد بود. با این حال دشنام‌دهی هنر نیست. اگر بتوانیم بر زبان و مشت و لگدهای خود کنترل داشته باشیم، به صلح‌آمیزتر شدن جامعه کمک می‌کنیم. حداقل تلاش کنیم هر جا زبان به دشنام نغشاییم و در هر گفتگو و مشاجره‌ای با مشت و لگد وارد نشویم.



آرشیف: نویسنده در پورتال افغان جرمن آنلاین